

Муниципальна реформа в контексті євроінтеграції України: позиція влади, науковців, профспілок та громадськості: Збірник тез доповідей Восьмої щорічної всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 22 грудня 2023 р.).

Петько С.М.,

кандидат економічних наук, доцент
КНЕУ імені Вадима Гетьмана (м. Київ, Україна)

ДИНАМІКА ГЛОБАЛЬНОГО ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТУВАННЯ В ПРОВІДНІ ІНДУСТРІЇ У 2021–2022 РОКАХ

У період турбулентності та невизначеності на глобальних фінансових ринках, регіональної дестабілізації активізація іноземного інвестування залишається під тиском зовнішньої кон'юнктури [2; 3; 4; 5].

Після стрімкого падіння у 2020 р. та значного відновлення у 2021 р. глобальні прямі іноземні інвестиції (ПІІ) у 2022 р. і скоротилися на 12 % (до 1.3 трлн. дол. США). Таке падіння було зумовлене початком повномасштабної війни в Україні, високими цінами на продовольство та енергоносії, борговою кризою у високорозвинутих країнах. Також на глобальне фінансування проєктів та транскордонні М&А негативно вплинуло підвищення відсоткових ставок провідними центральними банками, невизначеність на ринках капіталу та жорсткіші умови фінансування порівняно з минулими роками. Інвестиційне середовище як для розвинутих країн та країн, що розвиваються, залишиться невизначеним і в 2024 році [1].

Згідно UNCTAD, Світового інвестиційного звіту за 2023 рік, у 2022 році вартість нових «проєктів з нуля» зросла на 64 % та сягнула 1.2 трлн. дол. США в грошовому еквіваленті. Це був другий найвищий рівень, що зафіксовано після 2008 року. ПІІ в «проєкти з нуля» збільшилися вдвічі (573 млрд. дол. США) серед економік країн, що розвиваються, а в розвинутих країнах лише на 37 %. Розподіл серед провідних індустрій нових «проєктів з нуля», які були анонсовані в 2022 році ілюструє ключові тренди транскордонного ПІІ. Отже, з десяти найбільших у 2022 році анонсованих інвестиційних «проєктів з нуля», три – стосувалися виробництва напівпровідників (у відповідь на глобальний дефіцит напівпровідникової продукції та диверсифікації ланцюгів поставок), а п'ять інших – у відновлювальних джерелах енергії (таблиця 1).

Муниципальна реформа в контексті євроінтеграції України: позиція влади, науковців, профспілок та громадськості: Збірник тез доповідей Восьмої щорічної всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 22 грудня 2023 р.).

Таблиця 1
ПІІ в «проекти з нуля» серед провідних індустрій
за 2021–2022 роки

Індустрії	Млрд. дол. США		Зріст %	Кількість проектів		Зріст %
	2021 р.	2022 р.	2021-2022 рр..	2021 р.	2022 р.	2021–2022 рр..
Загалом	739	1 213	64	15 318	17 598	15
Виробництво	320	437	37	5 934	5 970	1
Послуги	406	679	68	9 281	11 510	24
Первинний сектор	13	97	618	103	118	15
Провідні індустрії в 2021–2022 роках						
Енергетика, постачання енергоресурсів	141	362	157	518	556	7
Електроніка та обладнання	138	181	31	1 100	1 167	6
ІКТ	106	120	14	3 887	5 024	29
Добуток	12	95	718	59	89	51
Будівництво	49	62	27	332	211	–36
Автомобілебудування	39	59	53	718	694	–3
Транспортування та складські приміщення	36	56	58	765	978	28
Сировина та металургійна продукція	12	43	249	228	225	–1
Хімія	23	26	12	456	474	4
Фінанси та страхування	15	22	46	727	1 032	42

Джерело: складено автором на основі [1]

Як бачимо на таблиці 1, через енергетичну кризу та початок війни в Україні, відбулося збільшення у вісім разів нових «проектів з нуля» у первинному секторі глобальної економіки – добувних галузях. Кількість таких проектів зросла на 15 %, де найдорожчий проект був від американської ТНК ExxonMobil з видобутку нафти біля узбережжя Гайани. Також, розширення нафтовидобувної діяльності в

Муниципальна реформа в контексті євроінтеграції України: позиція влади, науковців, профспілок та громадськості: Збірник тез доповідей Восьмої щорічної всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 22 грудня 2023 р.).

Туркменістані від Emirates National Oil Company (ENOC, OAE) нарахувало 7.5 млрд. дол. США. Саудівська ТНК Saudi Aramco планує інвестувати 7 млрд. дол. США сумісно з південнокорейської державною корпорацією KNOС (Korea National Oil Corporation) у проекти нафтопереробки та виробництва нафтопродуктів на базі портової інфраструктури в південнокорейському місті Ульсан. Інвестиційні «проекти з нуля» у виробничих індустріях зросли на 37 % і склали 437 млрд. дол. США в 2022 році. В індустрії послуг зростання склало 68 %, що відповідає 679 млрд. дол. США в грошовому еквіваленті.

Статистику щодо угод міжнародного проектного фінансування у провідних індустріях представлено на таблиці 2. Кількість анонсованих проектів зросла на 8 %, але у вартісному вираженні вони впали на 25 %, що налічує трохи більше 1 трлн. дол. США. Разом з тим протягом 2022 року найбільше угод міжнародного проектного фінансування було в індустрії відновлювальних джерел енергії (368 млрд. дол. США), промисловій нерухомості (188 млрд. дол. США) та енергетиці (120 млрд. дол. США)

Таблиця 2
Угоди міжнародного проектного фінансування в провідних індустріях
за 2021-2022 р.р.

Індустрії	Млрд. дол. США		Зріст %	Кількість проектів		Зріст %
	2021 р.	2022 р.	2021–2022	2021 р	2022 р	2021–2022
Загалом	1 384	1 044	–25	2 383	2 564	8
Провідні індустрії в 2021-2022 роках						
Відновлювальні джерела енергії	521	368	–29	1 274	1 293	1
Промислова нерухомість	184	188	2	181	270	49
Комерційна нерухомість	42	48	14	190	223	17
Енергетика	222	120	–46	152	178	17
Телекомунікації	84	78	-8	95	118	24
Нафтогазова	152	67	–56	126	105	–17
Транспортна інфраструктура	53	44	–17	98	93	–5
Добуток	42	42	–1	126	78	–38

Муниципальна реформа в контексті євроінтеграції України: позиція влади, науковців, профспілок та громадськості: Збірник тез доповідей Восьмої щорічної всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 22 грудня 2023 р.).

Нафтохімія	55	54	-2	62	73	18
Переробка відходів	3	8	124	16	38	138

Джерело: складено автором на основі [1]

Найдорожчими угодами проектного фінансування були інвестиційні проекти з будівництва відновлювальних джерел енергії: сумісний проект на 15 млрд. дол. США з будівництвом плавучих вітрових станцій в Італії (узбережжя острова Сардинія) від італійської Falck Renewables та іспанської Blueflot Energy; будівництво американською AES Corporation у В'єтнамі (провінція Бінътхуан) вітряної станції потужністю 4000 мегават вартістю у понад 13 млрд. дол. США.

У 2022 році транскордонні угоди M&A сягнули 707 млрд. дол. США, які знизилися на 4 % порівняно з 2021 роком (таблиця 3). У виробництві транскордонні M&A впали на 42% до 142 млрд. дол. США, в індустрії послуг угоди M&A знизились лише на 5% що становило 442 млрд. дол. США в грошовому еквіваленті. Більш за все у 2022 році, угоди M&A простежувались в індустрії ІКТ, добутку природних ресурсів, фінансах та страхуванні [1].

Таблиця 3
Транскордонні угоди M&A в провідних індустріях
за 2021–2022 рр.

Індустрія	Млрд. дол. США		Зріст % 2021–2022	Кількість проектів		Зріст % 2021–2022
	2021 р.	2022 р.		2021 р.	2022 р.	
Загалом	737	707	-4	8 571	7 763	-9
Виробництво	246	142	-42	1 608	1 406	-13
Послуги	465	442	-5	6 340	5 968	-6
Первинний сектор	27	122	357	623	389	-38
Провідні індустрії в 2021-2022 роках						
ІКТ	135	166	23	2 045	1 799	-12
Добуток	25	121	387	420	216	-49
Фінанси та страхування	75	88	17	714	602	-16
Транспортування та складські прим.	53	41	-23	313	297	-5
Фармацевтика	73	36	-51	218	169	-22

Муниципальна реформа в контексті євроінтеграції України: позиція влади, науковців, профспілок та громадськості: Збірник тез доповідей Восьмої щорічної всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 22 грудня 2023 р.).

Електроніка та обладнання	39	29	-27	299	243	-19
Торгівля	64	27	-58	643	592	-8
Професійні послуги	38	23	-39	666	730	10
Їжа, напої та тютюн	10	21	116	197	157	-20
Нерухомість	34	20	-42	409	336	-18

Джерело: складено автором на основі [1]

Привертає увагу те, що найдорожчими M&A були саме угоди в фармацевтичній індустрії: поглинання за 11,7 млрд. дол. США швейцарської Vifor Pharma австралійською CSL Behring; придбання за 3,3 млрд. дол. США американської Viatrix індійською Biocon Biologics, які спеціалізуються на фармацевтичному біосимулярному бізнесі [1].

Література:

1. UNCTAD. World Investment Report 2023. URL: <https://unctad.org/publication/world-investment-report-2023> (accessed 21 December 2023)

2. Петько С. М. Державні організації у розбудові інвестиційного середовища в країні: досвід Південної Кореї // Topical aspects of modern science and practice : I International Scientific and Practical Conference (Frankfurt am Main, 21–24 September 2020), Germany, 2020. Pp. С. 77–79.

URI: <https://ir.kneu.edu.ua:443/handle/2010/394293>.

3. Петько С. М. Механізми реалізації інвестиційних проектів в Південній Кореї та досвід для України. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2020. № 2 (113). С. 32–38.

DOI: <https://doi.org/10.32840/1814-1161/2020-2-5>

4. Петько С. М. Основні проблемні питання торговельно-інвестиційних відносини між Україною та Республікою Корея. *Development strategies for modern education and science : Materials of the III International research and practical internet conference (Zdar nad Sazavou, February 28, 2022) : collection of abstracts // for the general ed. assoc. Sergii Onyshchenko. – Czech Republic, Zdar nad Sazavou : "DEL a.s.", 2022. P. 14–16. URI: <https://ir.kneu.edu.ua:443/handle/2010/39270>*

5. Петько С. М. Транснаціональний компонент розвитку економіки Південної Кореї в умовах цифрової революції. «Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління». 2020. Том 31(70). № 3. Частина 1. С. 34–43. DOI: <https://doi.org/10.32838/2523-4803/70-3-7>